

(a) Complendo Solymis excessu. Gloria nempe
Hæc illi est, hæc deliciae, hoc unum ardet, amatque.

R E X M A N S U E T U S .

Ecce Rex tuus venit tibi manfuetus. Matth. 21. v. 5.

C A R M E N X X I X .

Ultra quam dici fas, quam comprehendere mente,
Manfuetus noster Rex est, & mitis Jesus.
Filius ille hominis vulgo cognomine dici
Vult: nec supra hominem, quamquam est Altissimus, effert
Se. Affabilior nemo, manfuetior alter
Nemo fuit. Regum Rex est, atque Arbitrè orbis;
Sed non maiestas, non alta potentia frontem
(b) Asperat, aut tristem vultu, alpestque leverum
(c) Reddit. Non ille imperiosam attollere vocem,
Aut maiestatem rigido portendere vultu, 10
Aut aliquem meritæ sceleratum dederi morti
Qui mortis dominus, vitaque est. Hand dedit ille
Multis, at nulli eripuit: nam venerat, Orben
Pacare, & gravibus vinculis, & carcere vincitos
[d] In libertatem afferere, affabilisque mederi, 15
Et recreare, & lugentes solarier omnes.
Non autem dampnare aliquem. Depensa recenti
Femina adulterio (quod non nisi morte piandum, Et

[a] Et diebant excessum, quem completerus erat in Ierusalem. Luc. 9. v. 31.

(b) Non erit trifisis, neque turbulentus. Isa. 42. v. 4.

[c] Non clamabis... neque audieris vox ejus foris. Ibid. v. 2.

[d] Misericordia ut mederer coctritis corde, & predicaret captivis indulgentiam, & clausis aperiōnem... ut consularer omnes lugentes. Isa. 61. v. 1. & 2. & Luc. 4. v. 17. Non enim mittit Deus Filium suum in mundum, ut iudicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Joz. 3. v. 17.

H E R O I C A .

Et quod terrendum, tumulandumque undique saxis
Crimen erat) vinclis religata adducitur: urgent 20
Accusatores duri, legemque nefandi
Ultricim ostentant sceleris, poenamque reposcent
Sancitam: lapides ultro, citroque minantur.
Et quid tum Judge? Arcana recondita quedam
Nelcio quæ, digito, curvans fe, in pulvere signat. 25
Et mox confurgens: Primus lapide impetat ille,
Qui sine peccato est vestrum. His quasi fulmine, verbis
Percutit, aut quasi versu retro in se laxa resident;
(a) Conticuere, abidere omnes. Conversus ad illam,
Et queis vindicta manus (sic fama est) vincula solvens: 30
Qui te accusabant ubinam fusi? Nemone tandem
(b) Te condemnavit? Neque ego; I, respicere periclo,
I salva, i melior, veterumque extingue malorum
Famam, & consolcerari ultra, & peccare deinceps
J. m. noli, Ut Rex, utque Auctor, dominusque supremus 35
Legis supplicio exemit, legemque refixit.

Festinabat iter Solymam, fessumque labore
Sidoniam ingrediens urbem, succedere teclo,
Et recipi hospitio, seraque recumbere nocte
(c) Poscebat. Sed inhunani repulere precentem:
Nec lassum veriti peregrinum, more seruum,
Arcere, & rectum fesso, hospitiumque negare.
(d) Vellent discipuli, descendere fulmina celo,
Ablumique domos, & inhospita mœnia flammis.

N 2 Nox

(a) Audientes autem unus post unum exhibant... O remansit solus Jesus, O mulier in medio flans v. 9. Dixit ei: Mulier, ubi sunt qui te accusabant: nemo te condemnavit? v. 10.
(b) Neque ego te condemnabo. Vade, O jam amplius noli percire. v. 11.
(c) Ei non receperunt eum; quia facies ejus erat euntis in Ierusalem. Luc. 9. v. 53.
(d) Domine, vis dicamus, ut ignis descendat de celo, O consumat illos? v. 54.

Non tulit hoc dici, & iustas prius obtudit iras 45
 (a) *Iesus: Nescitis, inquit, quo vos rapit ardor,*
Quamque mei facit, absimiles, qui ferre salutem;
Qui servare animas veni; non perdere morte.
 Sieibi quam possit lucrari, quidquid inepti
 Censores contra obliterarent; neque limina adire; 50
 Nec sceleratorum plerunque accumbere mensis
 Horrescit. Quin *Zachaeo* feso oggerit ultro,
 Qui nempe infando, & male nato fenore partas
 Accumulabat opes. Sed amor satiatus habendi
 Est, simul ac tantus succedit sedibus hospes. 55
 (b) *Quæ fraude, & furto congeletat; omnia reddit*
Quadrupla: dimidiata sua impertient egenis.
 Tantum hospes potuit *Iesus* suadere honorum.
 At (mirum omnino hoc magis est) assibilis ipsis
 Profitabilis fuit: ut picreas extingue Hammæ, 60
 Eque volutahro, & graveolenti abducere coeno.
 Posset, & abjecti curam inspirare pudoris.
 Tempus erat, quo Sol medio sublimis Olympo
 Regnat, & excelso de culmine fulminat æstus
 Urentes, nemorumque altorum contrahit umbras. 65
 Fervet anhela dies; languent, sifentibus agris,
 Demittuntque caput flores: animalia passim
 Strata jacent, patulique expirant naribus ignes:
 Et canto cessant, obmutescuntque volucres.
 (c) *Hac ora, ad puteum, propter Samaritidas urbis* 70
 Mæ-

- (a) *Et conversus increparit illos dicens; Nescitis cuius spiritus es sis. Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare.* v. 35. & 56.
 (b) *Stans autem Zachaeus dixit ad Dominum: Ecce dimidium honorum meorum Domine do pauperibus: O siquid aliquem defraudavi reddo quadruplam.* Ait *Iesus* ad eum: *Quia hodie filius domini huic fæcia es.* v. 8. & 9.
 (c) *Iesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem.*
Hora erat quasi sexta. Joan. 4. v. 6. Venit mulier de Samaria haurire aquam.

Moenia, longum iter emensus, mediisque diei
 Sole fatigatus, tandem consedit *Iesus*.
 Venit & ad fontem vicina ex urbe, proacci
 Incessu, altivolisque oculis lasciva puella,
 Dextra hydriam, tricalque ferens, de more, sinistra. 75
 Hauserat allatura domum, cum supplice voce
 (a) *Imploravit aquam* *Iesus.* Ait illa superba,
 (b) *Quorundam Judæus mihi tu te sistere coram*
 Audere, & potum petere a me? Si modo scires
 (c) *Qui sum, qui posco; tu a me, fortasse petisses:* 80
Et tibi aquam meliorem ista, vivamque dedisset,
 Multi hinc illinc sermonibus, omnia tandem
 Vicit: & in melius mitis mutavit *Iesus*.
 Quaque lunapara nuper spirabat odorem
 Femina; longe alias casto jam pectore flamas 85
 (d) *Excipiens, hydriamque suam, laqueosque relinquens;*
Egit præconem Christi, totamque per urbem
Discurrens; totam Christi inflammavit amore.
 Tu multo felix mage *Magdalena Maria*,
 Ut tu, hilares inter mensas, conviviaque, audax; 90
 Et bene nunc effrons, irrumpis! Et omnia luctu
 (e) *Confundens, lacrimis oneras revoluta, rigasque*
Quos amplexa pedes Jesu: tergisque capillis
Formolis. Frustra tamen hoc: nam rufus amaro
 Flu-

- N 3
- (a) *Dicit ei *Iesus*: da mihi bibere.* v. 7.
 (b) *Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: Quomodo ta Judæa cum sis, bibere a me poscis, quæ sum mulier Samaritana?* non enim contumur Judæi Samaritanis. v. 9.
 (c) *Respondit *Iesus* O dixit: Si scires donum Dei, O quis es qui dicit tibi: Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, O dedes tibi aquam vivam.* v. 10.
 (d) *Reliquit ergo hydram suam mulier . . . Ex civitate aucem illa multis considerunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris.* v. 28. & 39.
 (e) *Lacrimis capite rigare pedes ejus, O capillis capitiis sui tergebat,*
O osculabatur pedes ejus, O unguento ungebatur, Luc. 9. v. 38.

- Flumine, & immenso lacrimarum turbine inundas. 95
 Nec te usque harentem pedibus, repetitaque dantem
 Oscula detectat, neque dignatur Iesus.
 (a) Sed neque quos (frangens alabastrum, nequa super sit
 Gutra tibi) pedibus rursum, capitique sedentis
 Iesu, thesauros pretiosos, nardi, & amomi, 100
 Et casiae, & stactes manu utraque effundis odores,
 Arguit hoc, & perjurus damnabit Judas,
 Discipulique alii ignari; at non linquet inaltam
 (b) Iesus te. Obtrectatores compescet, agetque
 Pro te flans defensorum: totumque per Orben, 105
 Et quacumque sua expandit Sol lumina, magna
 Praeconum voce extollit hæc tua facta jubebit.
 Perge modo, & jamjam moriturum (namque sepultum
 (c) Haud poteris) nunc præverte, & nunc unge volenter.
 Magna hæc Manufeti Regis documenta; sed ultra 110
 Ecce aliud majus. Confosius, pendulus alta
 De trabe: tormento, pena, rituque latronum
 Expirans inter sceleratos, undique sefuptus
 Hostibus; his ipsis ignocli postulat, & vult;
 Excusans, ignorantes fecisse, Supremos 115
 Huc inter mortis gemitus pollicisque, rogatque
 (d) Patrem: dum rabidi insultant, & saevi hostes
 (e) Impia inhumani obtrudunt convicia ad aurem.
 Usque

- (a) Unguenti nardi spicatis pretiosi, & fractio alabastro effudit
 super caput ejus. Marc. 14. v. 3.
 [b] Quid molesti effis huic mulier? opus enim bonum operata
 est in me... Amen dico vobis, ubicumque predicatorum fuerit
 hoc evangelium in toto mundo, dicetur & quod hæc fecit in
 memoriam ejus. Matth. 26. v. 10. & 13.
 (c) Quod habuit hæc, fecit: prævenit ungere corpus meum in
 sepulturam. Marc. 14. v. 8.
 (d) Crucifixerunt eum, & latrones, unum a destris & alterum
 a sinistris: Iesus autem dicebat: Pater dimitte illis; non e-
 nime sciunt quid faciunt. Luc. 23. v. 33. & 34.
 (e) Et stabat populus spectans, & deridebant eum - v. 33.

Usque adeo clemens, ad portentumque benignus,
 Usque adeo noster Rex est mansuetus Iesus! 120

BONUS PASTOR.

Ego sum bonus Pastor. Joan. 10. v. 11. & 14.

CARMEN XXX.

Equis hic est Libani veniens de vertice, transans
 Colles, transiliens montana cacumina Pastor?
 Rore madens, & lacteolus, rubicundus & ore,
 Quo sine nil dulce est quidquam, neque amabile quidquam.
 Tefqua per horrida, per vepreta, per invia faxa, 5
 Per scopulosa, per & prærupta, per aspera quæque,
 Errabundam, quam ab se se malus abfuit error,
 Quarit ovem. Et quamquam tam longo errore viarum
 Fessus; nec vultum meminit sudore madentem
 Tergere nec Solis furias, æstusque veretur, 10
 Nec gelidam noctem, matutinamque pruinam,
 Nec torvis cælum involventes nubibus imbres.
 Nil sentit. Plenus curarum, plenus amoris,
 Interæa dum perdita ovis vestigia lustrat;
 Nullum horret, nullum non devorat ille laborem. 15
 Sollicitum sic reddit amor. Quotcumque perirent,
 Præcipitesque agerentur oves; non pauper, inopiv
 Propterea fieret: millenis undique caulis
 Sunt illi innumeri tuti cum matribus agni.
 Pastorum princeps est, & ditissimus agri, 20
 Atque ovium; sed ne pereat, sic anxius unam,

N 4

Tan.

Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles. Cant. 2.
 v. 8. Caput meum plenum est rōe, & cincinni mei guinis.
 noctum. Cant. 5. v. 2.
 Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex mil-
 libus. Ibid. v. 10.

- Tanquam sola foret, tanquam non amplius una
Illi esset, sic ingratam conquirit, amatque.
 (a) Desertis alias, folisque in montibus omnes,
Tamquam si illarum foret immemor ille, reliquit. 25
Utque est cantandi, pastorum more, peritus,
Interdum dulci movet ore, & arundine carmen,
Si trahat errantem, si forte ad ovile reducat,
Illiciatque iterum sensim dulcedine cantus.
Et memini vocem, nuperque & verba tenebam. 30
 (b) Vos omnes quotquot mœsti, immergitque dolore,
Quique humeris onus, & pondus portatis iniquum,
Et gemitis fessi, viectique labore, venite
Illicet ad me omnes: feram ego solamen, opemque
Et tergam lacrimas, gemitique liere jubebo. 35
 [c] Ipse humeros oneri supponam, vosque levabo.
Inque sinu blande ipse meo, gremioque sovebo.
Jordanis memini hæc illum cecinisse sub antris,
Ac proceræ etiam serpissime in cortice cedri
Sæpius: atque etiamnum non delebile Carmen 40
Eminet. Est aliud scriptum hoc in cortice palmæ,
Et nisi me fallunt pastores, ipse canebat:
 (d) Surge, veni, speciosa veni, & mea casta Columba:
Inque foraminibus petra faciam tibi nidum,
Quo, Milvo prædonè procul, secura quiescas 45
 (e) Ostende o! faciem: tua fac sonet auribus & vox:

Nam

- (a) Nonne reliquit nonaginta novem in montibus, O vir di
quære eum, qui erravit. Matt. 18. v. 12.
 (b) Venite ad me omnes, qui laboratis, O onerati estis O ego
reficiam vos. Matth. 11. v. 18.
 (c) In brachio suo congregabit agnos, O in senu suo lovebit.
Iia. 40. v. 11.
 (d) Surge amica mea, speciosa mea, O veni: columba mea in
foraminibus petra, in caverna materia:
 (e) Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis:
vox enim tua dulcis, O facias tua deversa. Cant. 2. v. 13. & 14.

HEROICA:

201

- Nam tua vox est quam dulcis, facieisque decora.
Currite Idumea teneræ, castæque puellæ,
Ferteque Pastorì divino lilia plenis
 (a) Fiscellis, & narcissos, calthasque, rosasque 50
Fragrantes, quibus ille suum soletur amorem.
Ferte & odorifera inter flores Cirria mala:
Et succum exprimit, & lymphis, & melle remixtum
Porgite languenti; siquod fortasse levamen
Afferat, ardenteque hac potio mitiget æstum. 55
 (b) Pestis acerba, lucisque infanda infecerat omnem,
Vastabatque gregem. Serpens vafer omnia circum,
Pascuaque, & fluvios, ipsaque in origine fontes
Arcano imbuerat tabo, imbueratque veneno.
Sepe cadaveribus congesta cadavera, propter 60
Flumina, perque vias, perque agros fusa jacebant.
Præterea quasi non strages tanta hæc satis esset;
 (c) Debacabantur passim furesque, lupique,
Donec ab æthereo descendens vertice Pastor,
 (d) Arcuit a stabulis furesque, luposque rapaces. 65
Sanavitque gregem, docuitque salubribus undis
Fonte novo, quem monstravit, quemque extudit ipse,
 (e) Mortiferam fitim, veteremque avertere pestem.
Nec satis hoc: oleo fragrantia balsama miscens,
Quam dederat salientis aquæ vitale lavaerum 70
Infirmis auxit, confirmavitque salutem.
Præfigivit, oves ductas errore, suamet
Sponte petritas mortali intincta veneno

Pa.

-
- (a) Endcite me floribus, stipate me malis. Ibid. v. 5.
 [b] Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen etiam in nos. Ad
Rom. 5. v. 14. In omnes homines mors pertransiit. Ibid. v. 12.
 [c] In mediis luporum. Matth. 10. v. 16.
 [d] Salvabo gregem meum, O non erit ultra in rapinam.
Ezez. 34. v. 22.
 [e] Aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in
vitam aeternam. Jean. 3. v. 14.

Pabula, quasque ater serpens afflaverat herbas.
 Quique indignari, irascique perire volenti
 Debuerat; tulit huic etiam medicamina morbo 75
 Accerfito ulro: quædamque recondita verba
 (a) Pastores docuit, quis & depellere morbos,
 Tabificamque luem confessim abstergere possent.
 Quin, ultra hæc, ne cui mala grama deinde placerent, 80
 Toxicaque illecebris pellacibus illata; sanctam
 (b) De calo allatam Cererem, cercalia liba
 Manducanda dedit, mensisque paravit opimas,
 Quæ posita in tuto conflarent vita, salutem.
 Dein ducturus oves meliora ad ovilia, sursum: 85
 Siqua latenter adhuc fortasse recondita labes
 Velleribus, siqua aut forsan vestigia morbi
 Præterita; delere etiam, sanctoque linitu
 (c) Tergere, candoremque dedit renovare nivalem.
 Et cum mortale speciem, mortalia membra 90
 Induerit, mortem exoptans, animamque daturus
 Pro grege; Pastores, quæs danda vicaria cura,
 (d) Sufficit, qui nempe gregis detergere fordes,
 Celestumque etiam calo deducere panem,
 Sicuti erant docti, verbis, ac voce valerent. 95
 Cumque videret agi in preceps pecudesque, gregesque
 Impulsos stimulis sine lege furentis amoris;
 Protinus instabilem, variumque, vagumque refigens;
 Firmavit quæ nutabant socialia jura,
 (e) Manifuramque fidem, & sanctissima frædera sanxit. 100
 Si-

- (a) Quæcumque solueritis super terram, erunt soluta, & in
 calo. Matth. 18. v. 18.
 (b) Panem de calo dedit eis manducare. Joan. 6. v. 31. Ut si
 quis ex ipso manducaverit non moriatur. Ib. v. 50.
 (c) Et si in peccatis sit remittentur ei. Jacob. 5. v. 14.
 (d) Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Joan. 20.
 (e) Præcipio non ego, sed Dominus uxorem a viro non disce-
 dere. I. ad Cor. 7. v. 10.

[a] Siquis erit, qui te, Pastor dulcissime Jesu,
 Non amet; ille odium mortalibus omnibus, ille
 Fomes inextinctis, tenebroſisque ignibus esto.

TRIUMPHUS.

Ecce Rex tuus venit sedens super pullum asini. Jo.12. v.15.

CARMEN XXXI.

D Esine (connivet quamquam tibi subditus orbis)
 Define, Roma, tuos jactare superba triumphos,
 Quosque triumphales agis ad Capitoliæ currus,
 Vestrisque tuas ad cælum tollere pompas.
 En major Solymis supereminet, itque triumphus. 5
 Non Reges hic (infandum!) post terga revinēti
 Squalentes luctu: non auri immensa talenta
 Captiva, aut captivæ urbes: non pompa superba,
 Pompa cruenta, volens hominum data millia morti:
 Nec lugubre rubent, neque rorant sanguine palma. 10
 Omnia lætiant spirant hic, omnia rident.

Ecce venit Rex mansuetus, venit & sine pompa,
 Pullo asini infidens: nam sic prædixerat, olim
 Venturum, totis quingentis amplius annis
 (b) Retro, hac vaticinans præsago carmine Vates. 15
 Frons, oculi, major mortali gratia vultus,
 Omnia divini portendunt signa decoris.
 Nudus erat vertex: per dorsum a vertice crines,
 Cincinnique ibant sinceri: missa fluebat
 Ad talos, sine futura, contextaque gyro 20
 Uno

(a) Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, sit
 anathema, Maran-Atha. I. ad Cor. 16. v. 22.

(b) Zachar. 9. v. 9.

[a] Uno perpetuo; violasque imitata colore
Vestis, quam parvo Puer properaverat olim
Ipsa suis Mater manibus, noctesque, diesque
Incumbens operi: dein sensim creverat una
Cum Puer; neque tot lapsos dum fenserat annos. 25
Effudit se se portis urbs. Quam solet alto
Fundere se, rupto celo, spississimum imber.
Quacumque incedit, quacumque incedere tentat;
(b) Detractas humeris venienti sternere vestes
Certatum accurrunt omnes, scelere viciissim, 30
Utro uter obsequio impigerior, præverteunt, certant,
Præcipiuntque alii alii fortemque, vicemque.
Lilia, purpureasque rosas super undique plenis
Effundunt calathis, & inumbrant aera nimbo,
(c) Frondes de arboribus, palmas, oleasque virentes, 35
Quisque suam populatus iter, sternantque, feruntque
Prae manibus. Credas ipsas incedere filias:
Quin ipsas videtas ultra ab radicibus imis
Lauros, ultro etiam submittere culmina palmas,
Et placide Regi clinare cacumina montes. 40
Tempus erit, cum submittent Capitolia frontem,
Cum septemgemini curvabunt se quoque colles.
[d] Hosanna Rex de excelso, sate sanguine David,
Clamore immenso ingemantur. Fremit undique plausus
Undisonus: longe valles, montesque resulant.
Pone sequebatur tanti pars magna triumphi 45

- (a) Erat autem tunica inconsutile; desuper cotincta per totum. Joan. 19. v. 23.
- (b) Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via. Matt. 21. v. 8.
- (c) Alii autem cadebant ramos de arboribus, & sternebant in via. Ibid.
- (d) Turba autem, que præcedebant, & que sequebantur, clamabant dientes: Hosanna Filio David: benedictus, qui venit in nomine Domini: hosanna in aliismissimis. Ibid. v. 9.

[e] Lazarus. Hunc, nequeunt satiari cords, tuendo.
Exsequias nuper comitatis, & funera testes:
(a) Nos exspirant adstitimus, gelidumque cadaver
Lugubri extulimus planctu, obruiimusque sepulchro. 50
Quatuor ille dies, totidem jam funere noctes
Mersus erat, graveolentemque exhalabat odorem,
Pelliferamque luem circum, mortemque, metumque,
(b) Sed tamen ad vocem, imperiumque jubantis Jesu
Exire, exivit, non stans, non viribus usus 55
Ille suis; sed qualis erat, tumuloque jacebat,
Subtentus dorso totus, facieque supinus,
Sindoneque, & circum replicatis undique vinclis
Funericis; vittisque immobilis, inque volutus.
Hæc illi. Nec multo alii diversa ferebant: 60
(c) Ut juvenem Matri unigenam, melioribus annis,
Tum cum prima genit vernabat flore juventa,
Fato immaturo erectum, seretroque repotum
Funereo, tangens feretur revocaverit Orco,
Lugenti immensa, improvisaque gaudia Matri. 65
(d) Ut fienti rufum Matri, Patrique puellam
Reddidit: & tanquam somno, non morte jaceret:
Surge puella. Hoc uno, excusit funera, verbo.
Ut consanguineos lethi, lethumque ferentes

- (a) Testimonium ergo perhibebat turba, qua erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, & suscitavit eum a mortuis. Joan. 12. v. 17. Jam satet, quadriduanus est enim. Joan. 11. v. 39.
- (b) Voce magna clamavit: Lazarus veni foras. Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes, & manus insitius, & facies ejus sudario erat ligata. Joan. 11. v. 43. & 44.
- (c) Defunctus offerabatur filius unicus Matris sui... Et accessit, & tangit loculum. Et ait: Adolescens tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortuus. Luc. 7. v. 12. 14. & 15.
- (d) Tenens manum ejus clamat dicens: Puella surge: & reversus est spiritus, & surrexit continuo. Luc. 8. v. 34. & 55.

- (a) Dispulerit passim morbos, febresque, tumentesque 70
Hydropem, insanarque fitum: infestaque Diana
Iras fulminas parabit, & arida membra.
Tabidaque impleris succo, impleritus vigore.
Sopitosque diu, extricaverit illicet artus,
(b) Vixque habiles defudando reptare, repente 75
Fecerit aquato celeres incedere gressu.
(c) Urque exsiccari, compesceritque crux
Flumen vel furtim contacta lacinia vestis.
Urque loqui dederit, quies turpe, & inutile pondus
(d) Lingua haeret iners: & respondere vocanti 80
Indociles, ac semineces animaverit aures:
(e) Extinctisque afflans oculis lucemque, diemque,
Nativas etiam plerisque abstergerit umbras.
(f) Tumque, ut squamigera illuvie, sanieque nefanda
Corpora mandavit passim. Haec tunc pessima pestis 85
Regnabat; sed enim jam tum pene exsulat orbe.
Tartarea etiam pestes irrumpere passim
Corporibus miserorum, & iniquam ibi figere sedem
(g) Affuetas, quanto imperio procul egerit, utque
Osten-

- (a) Obtulerunt ei omnes male habentes, & variis languoribus,
& tormentis comprehensos . . . & lunaticos, & paralyticos,
& curavitis eos. Matth. 4. v. 24.
(b) Claudi ambulant. Matth. 11. v. 5. Tunc salient: fucus cervus
claudus. Ila. 35. v. 6.
(c) Luc. 8. v. 44.
(d) Surdos fecit audire, & mutos loqui. Marc. 7. v. ult. A-
perta erit lingua mutorum. Ila. 35. v. 6. & aures surdorum
patetebunt. Ibid. v. 5.
(e) Ceci vident. Matth. 11. v. 5. Ut aperieres oculos eorum,
& educeres de conclusione vinculum de domo carceris sedentis
in tenebris. Ila. 42. v. 7.
(f) Leprosi mundantur, Matth. 11. v. 5., & Lue. 7. v. 22.
(g) Obtulerunt ei multos daemonia habentes, & ejiciebat spiri-
tus verbo. Matth. 8. v. 16.

- (a) Auditus gemitus: Venisti (heu!) perdere tu nos? 90
Undique confusus clamor: sua munera quique
Ostentans, ad se oculos rapiuntque, trahuntque.
Narrabant alii: vidisse per æquoris undas
(b) Tumum ire, & stabili calcantem cærulea passu: 95
Et colluctantes solitum compescere ventos,
(c) Et facere irato tranquilla silentia ponto.
Seque fuisse inter convivas, seque bibisse
Quas (simul ac velle hoc se se tacite innuit adstantes
Mater) mutavit generosa in pocula lymphas. 100
Interea panes alii, Cereremque beatam
Otentant, plenas lances, plenosque canistris.
Et: quinque hi panes fuerant; at jussit Jesus
Turba hos sufficere innumeræ, fusisque per herbam
Distribui: simul, ut voluit, simul omnia facta.
(d) Millia quinque hominum longeque, diuque retentam 105
Agrestem, favamque ultro ingluvemque, famemque
Explevit: puerosque etiam, imbellemque sequentem
Turbam. Quantumvis magnas absumere messem
Possent; at panes quinque haud potuere. Superfluit
Bis seni expletis grandes, plenique canistri: 110
Vieta fames spolia haec nobis pretiosa reliquit.
Haec illi. Plausus magis increbescit, & alta
Sidera pulsantur fremitu, instaurantque triumphum.

Deus

- (a) Venisti perdere nos? Marc. 1. v. 24. & Lue. 4. v. 34.
(b) Venit ad eos ambulans super mare. Matth. 14. v. 25.
(c) Imperavit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna.
Matth. 8. v. 16. Ioa. 2. a. v. 1. ad 11.
(d) Et manducaverunt omnes, & saturati sunt. & tulerunt
reliquias duodecim copinos fragmentorum pleros. Manducan-
tium autem fuit numerus quinque millia virorum, exceptis
mulieribus, & parvulis. Matth. 14. v. 20. & 21.

DEUS ABSCONDITUS.

Vere tu es Deus Absconditus. Isa. 45. v. 15.

CARMEN XXXII.

CUM dilexisset sibi quos de legit amicos;
Mirum, incredibile est quantum dilexit eosdem
In finem vergens, & jam moriturus Jesus.
Qua nocte, horribili mox proditione nefandi
(a) Discipuli, tradendus erat cui venditus hosti,
Ecce furgens, erat eti perfidus ille
Inter his fenos; jubet illos usque federe
Ordine quemque suo: celer ipse, & plenus amore,
Mittit aquam in pelvim, circum sibi candida cingit
Linteas, deque genu toto ore, & pectora pronus, 10
Sollicitus modo aquas manibus, modo linteas tractans;
Illorum ille lavare pedes, & tergere cepit.
Hic admirari attonitus, blandeque precari,
Deinde etiam multa Petrus vi tendere contra.
(a) Tune lavare pedes: & me cessare quietum
Sperasti? Quorsum tu te demittere tantum? 15
(b) Tune mihi? Nunquam per me tibi tale licebit.
Nil agis o! tu sancte senex, frustaque repugnas.
Abluit ille pedes, dabit haec tibi & ultima amoris
Pignora cara sui, frustaque moraris Amantem, 20
Et tamen hoc quantum est nihil est. Majora superfluat
Majus

- (a) In qua nocte tradebatur. i. ad Cor. 11. v. 23. Cana facta,
cum diabolus jam misiffit in cor, ut tradiceret illum Judas Si-
monis Icariotae... surgit a cana posuit vestimenta sua, &
cum accepisset hincum precinxit se. Deinde mittit aquam in
pelvim, & capit lavare pedes discipulorum & extergere lin-
teos, quo erat precinctus. Ioa. 13. a. v. 1. ad 5.
(b) Et dicit ei Petrus: Domine tu mihi lavas pedes? Ibid. v. 3.
(c) Non lavabis mihi pedes in eternum. v. 8.

HEROICA.

209

Majus amoris opus parat, & molitur Jesus.
Vox o! vos omnes acceso, & provoco, Amantes.
Quotquot in Orbe aliquando, nuncke, olimve fuistis.
Dicite, liquid amor magnum, & memorabile fusit 25

Moliri, vestros laudando expandite amores.
Congerite hue etiam quotquot vel Fabula mendax
Obsirepit, Historia aut siquos miratur Amantes.

Quam sunt momenti exigui! quam frigida fervent
Omnia, divino si compontant amori! 30

Sordent Eryalus, Nisus: Pyladesque, & Orestes:
Tyndaridaque, & Alvide ambo: Patroclusque, & Achilles
Frigerit Mansoli cineres, quos miscuit omnes,
Vinoque, & mixtos lacrimis carissima conjunx
Exhaustit. Quam majus opus molitur Jesus! 35

Omnipotens ut erat, potuit plus, plus & amavit.
Ille intentatam ante viam tentavit, & alto

Quasvisitque sibi, invenitique in pectore fedem:
Ingeniosus, inaudito miraculo amoris,

[a] In panem, in vinum, extollens vocem omnipotentem, 40
Verbo transformat sese. Cibus esse videtur:

Et semet manibus gestat, se dividit ipse:
Infert sese in discipulorum pectora totus,

Quique Homo, quique Deus; totus sub imagine panis;
Quales erat coram, & rursus sub imagine vini 45

Totus erat. Latebras interdum querere Amantes,
Et furtum auscultare solent: placet usque latere,

[b] Clamque esse. Hunc morem sibi nunc adsciscit Jesus:
Nec putat indigneum, nec dignatur amare

Has tam humiles latebras: facilem de vite liquorem, 50
Et facilem, exiguum & Cererem. Ultro se abdidit ille

O In

(a) Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus.
Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in
me manet, & ego in illo. Ioh. 6. v. 56. & 57.

(b) Respiciens per fenestras, & prospiciens per cancellos. Cant. 2.
versic. 9.

In mica, in punto. Deus en Absconditus hic est;
Audax est; sed enim nunquam aula est Fabula tantum:
Parce precor, Iesu, sine me o! mitissime Iesu,
Succensere tuo, si fas, audenter amori. 55
En quid agis? Needum tu homines bene nosse videris,
Impium, & ingratus semper genus. Huncmet amorem
Christe tuum, tanquam vana esset fabula, multi,
Heu! multi excipient risu, infandoque cachinno.
Credere portendent alii se, ibuntque frequentes 60
Templa: tuas passim proni sternentur ad aras.
Te coram stabant, stabant sed corpore coram;
(a) Mente tamen procul usque aberunt, & nil minus illi,
Quam te, o dulcis Amor, secum tum mente revolvent,
Nonne vides? Alios vel tum meditantur amores, 65
Cum tua templa adeunt, & cum tua sacra frequentant.
Unum nempe tuum illi obliviscuntur amorem,
Contemnunt te unum. Tamquam vilissima quæque
Tractarent; audent scleroti hacmet tua sacra
Polluere: & sanctæ polluti accedere mens. 70
Ecco modo, immane hos audet jam perfidis ille.
Quisquis amat, saltē (minimum hoc est) sperat amari.
Tu quid agis? Quorūsumque tuos sic perdis amores?
Sed nihil ista movent Iesum: nam plus amat ille,
Quam sumus ingrati, crudelis, perfidi, acerbi 75
Nos homines: neque amasse unquam nos penitet illum
Scilicet ut mater furiatum, manteque captum,
Atque relutantem gremio foveat anxia gnatum,
Deliciasque suas vocat, & mille oscula figit,
Perdita, blanditisque novas meditatur, & urget; 80
Ille oculos circum asper volvens, torva tuerit,
Et sputa, & spumas Matri male torquet in ora;

[Sed]

(a) Appropinquat populus iste ore suo: O labii suis glorificat' me; cor autem ejus longe est a me. Isa. 29. v. 13. Matth. 18. v. 8. & March. 7. v. 6.

Sed necedum pueri Matrem, neque rædet amoris:
(a) Sic nos, multo etiam mage nos dilexit Jesus. 85
Digredi, & a nobis avelli, & corpore abesse
Non tulit; offensæ potius, sclerique scienter
Perfidisque protervorum, opprobriisque patere
Maluit, & tacitus, præsenzque oblia nostra
Adspicere, & graviora etiam, atque infanda subire,
Quæ rabidus contra furor, impietalque parabant. 90
Gulcitur amando, & multiplici præstia adesse
Vult, ubicunque volet, quoties & voce vocabit,
Et quoties hic est dicit firmo ore Sacerdos
Innumerabilia accumulans portenta, suique
Oblitus, totulque suo duxat amori 95
Intentus, nostro fæse committit habendum
Arbitrio. Hæc eadem, quæ feci, & vos facite, inquit
(b) Quandocumque animus feret, & mihi amica voluntas:
Et memores electe mei. Quis talia fundo
Explicit, aut verbis immensum hunc æquet amorem? 100
Ecce & ego, quot sunt hominum, & indignissimus unus.
Vix ego, vix, inquam, tono dum sanctissima verba:
Protinus & panis perit, & sit corpus Iesu,
Ilicet, & vinum nullum est; sed languis Iesu:
Solaque jam superest mera vini, & panis imago. 105
Quantus amor! Quantus! Proh sanctum nomen Amoris
Ulque profanatum! Nunc demum, quid sit amare.
Agnoeo. Solus nempe o! sincerus amator
Tū Iesu, & vere Deus alte Absconditus es tu.

(a) Quomodo sicut Mater blandiatur, ita ego consolaber ves.
Isa. 66. v. 13.
(b) Hoc facite in meam commemorationem. Lue. 22. v. 19 &
1. ad Cor. 11. v. 24.

M E R O R:

Anxiatus est super me spiritus meus: in me conturbatum
est cor meum. Ps. 142. v. 4.

C A R M E N XXXIII.

Protinus exsurgens, in montem, ubi ducere noctes
Orando, insomnes solitus, contendit Iesus.
Horridor solito nox, & mage nigra tegebatur
Omnia. Terrors augero, & stillare cruentum
Luna videbatur, funesta, & lurida vultu. 5
Ibant discipuli pavidi, tristisque, nefandam
Perfidiam Iuda edocti, tacitique Magistrum
Cuncti alpestant flentes, lacrimisque dolorem
Explebant. Iesus illis ventura recensens:

(a) Vos inquit, vox nocte ista, ut Pastore perempto, 10
Disperguntur oves gregis, abscedetis, & omnes.
Conturbabimini, perterriti abibitis omnes.
Sed ne despondet animus: ipse a morte redactus
Præcedam vos in Galilæam, & semper amabo
Vos. Haud consensit Petrus his: animosus, & audax, 15
Quoquo erat ingenti erga Jesum abreptus amore.

(b) Quicquid agant alii; me nulla pericula, nulli
Terroris abs te avellent. Per tela, per hostes
Te sequar. At Iesus: mox jam tu, scilicet ante

Quam

Egressus ibat secundum consuetudinem in montem oliverum. Se-
cuit autem sibi illus & discipuli. Luc. 22. v. 39.

(a) Omnes vos scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum
est: persecutum pastorem, & dispergentur oves gregis. Sed
postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam. March. 14.
v. 27. &c. 28.

(b) Petrus autem eis illi: eis omnes scandalizari fuerint in re-
sed non ego. Et ait illi Iesus:

HEROICA:

213

(a) Quam gallus cantet bis; ter me, Petrus, negabis. 20

Petrus adhuc refragari, seque paratum

Affere in gladios ruere, & contemnere mortem.

(b) Jamque propinquabant horto, & de nomine dicto

Gethsemani: arboribus locus obitus undique opacum
Lunam obscurabat magis, addens fabat & umbras 25

Et iam tempus erat, quo crudelissima queque

Omnia, ut ardebat dudum, exhausteret Iesus.

[c] Hoc desiderium, pro nobis quidquid acerbi est

Perferre, haec illum sitis infatibilis urit.

Carnifex poterant corpus laniare: dolores

30

Vulneraque aggerere, & probroso deders morti;

Angorem tamen, & macorem afferre beata

Haud poterant animæ. Voluit tamen hunc quoque tantum,

Quantum nemo, unquam mortalis, sponte subire.

Ergo uno obtutu cuncta impendentia cernens

35

Tormenta, anticipansque animo, atque in imagine multo

Vividore ipsis rebus, ludibria, probra,

Verberaque, & spuma, atque alapas, palmasque, pedesque

Multa vi, & ferro terebrandos, & palium

Hæsurum capiti, atque introrsum fustibus actuum. 40

Hæsuramque hastam lateri, levissimaque, ultra

Mortem, vulnera defuncto infliganda: sitimque

Viscera torrentem irridendam felle, & aceto:

Atque inimicorum rabiem, suspiraque inter

(d) Postrema, irrisus, fannas, maledictaque ad aurem: 45

Quin etiam adstantemque cruci, absumptamque dolore

Aspi-

O 3

(a) Amen dieo tibi, quia tu hodie in nocte hac priusquam gal-
lus vocem bis dederis; ter me es negaturus. At ille amplius
loquebatur: eis aportuerit me simul commori tibi non te ne-
negabo. Ibid. a. v. 29. ad 21.

(b) Tunc Iesus venit cum illis in villam que dicitur Geth-
semani. Matth. 26. v. 36.

(c) Quomodo coarctor, usque dum perficiatur. Luc. 12. v. 50.

(d) Omnes videntes me deriserunt me. Ps. 21. v. 8.

Aspiciens gladio trajectam pectora Matrem;
 (a) Horruit, intraruntque animi penetrata mœror
 Tetricor; & lanitia ipsa crudelior angor,
 Et pavor, immensusque & ineluctabile pondus. 50
 (b) Et festinasset mortem, mortemque dedisset
 Extremo; nisi probrofæ le abducere morti
 [*]Nolens, atque avidus patiens plura, vetasset
 Ipse, uni falcam cui mors submittit, & arcum.
 Longius ab reliquis lapidis iactu ab tribus ipsis 55
 (c) Procipulis mage dilectis avulsi, & illos
 Exhortans, ut & orarent, laqueosque caverent
 (d) Orando; sternens fe in terram, cernuus ore
 Oravit Patrem: si ita fert tua sancta voluntas,
 Mortiferum hunc a me calicem devole, necisque 60
 Eripe. Nec vero quod vellem ego; sed quod tu vis,
 Id fiat. Totum oblitus, totumque videtur
 Seposuisse Deum, nequid non ille doloris
 Sentiret, nequod sibi metu folamen, opemque
 Ferret. Sed rursus tanquam Deus, omnia iam tum 65
 Antevidens longe; vidit tot deinde futuros
 Ingratos homines, qui quos tulit ille dolores
 (e) Peccando augerent, rursusque affigere ligno
 Tentarent furiosi illimet, pro quibus ibat
 Sponte animam tam crudeli demittere morti. 70
 Insurrecturum contra se vidit Arium:

Ne.

- (a) Intraverunt aquæ usque ad animam meam. Pl. 68. v. 2.
- (b) Tristis est anima mia usque ad mortem. Matt. 26. v. 38.
- (c) Vetus uieque a veravi. Hebet autem veratit pro veruit. Ovid. Metam. L. X. v. 387. & Persius Sat. 5. v. 90.
- (d) Avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis. Luc. 22. v. 41.
- (e) Procidit in faciem suum orans, & dicens: Pater si possibili est transeat a me calix iste. Veruntamen non fecit ego vello; sed fecit tu. Marth. 26. v. 39.
- [e] Rursum crucifigentes sibi missipiss filium Dei, & ostentant habentes: Ad Hebr. 6. v. 6.

Nostrium in Matrem, Helvidiumque, & pessima monitra
 Lutberum hinc, illine Calvinum, tota trahentes
 Mortiferi post se regna incantata venenis.
 Vedit pejora auferos, quos haec tulit etas 75
 Philadelphos: qui nil sanctum, intactumque relinquunt:
 Divinosque etiam ridere & spernere libros,
 Sacilegumque infani audient flabilire tribunal,
 Atque ibi Centores de Religione sedere.
 Vedit, quod peragebat opus tam grande salutis, 80
 Atque sua mortis premium fore inutile multis!
 Atque pro centenis, centenis millibus, eheu!
 Frustra effusum lefe cum fanguine vitam.
 Hoc tetrum magis, hoc illi attulit infinitum
 (a) Mororem: totilique undis maris obrutus ille est. 85
 Tum jam sanguineus sudor prorumpere: guttæ
 (b) Ubertum filo in terram stillare cruento.
 (c) Et vestes saturare, & largis currere rivis
 Undique, que revchunt valis hinc inde cruentum
 Exterebatis praे mœrore, angoreque ruptis.
 Heu! ego pars poena tanta, immensusque dolorem.
 Movi ego: nam saepè in te aitus peccare protervus,
 Et refricare tua, & rursum diducere sevus
 Vulnera. Tu vero, tu nunc, charissime Jesu,
 Accipe quæ sola lacrimæ, gemitusque supersunt. 95
 (d) Labere, sancte Ales celo, & solare jacentem.
 Vult (mirum!) Deus ipse tuo solatio egere.

- (a) Veni in altitudinem maris, & tempesetas demersit me. Pl. 68. v. 4.
- (b) Factus est sudor ejus sicut guita sanguinis decurrentis in terram. Luc. 22. v. 45.
- (c) Quare rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua sisent calcantium in torculari? Isa. 63. v. 2.
- (d) Apparuit autem illi Angelus de celo confortans eum. Luc. 22. v. 43.

OPPROBRIUM HOMINUM:

Opprobrium hominum, & abjectio plebis. Ps. 21. v. 7.

CARMEN XXXIV.

HAec tenus ignari flendi, expertesque doloris
Lugete o cæli, vosque o! lugete beati
Aligeri, & pulchros lugendo obnubite vultus.
Vester Amor, quem vos adeo exardestis usque
(a) Aspicere, aspectu qui vos recreate, beatque; 5
Proh felius! Opprobrium est hominum, atq; irrefio plebis
(b) Nummis tringita, quis despexitissima quaque
Mancipia exponi vulgo, addicique solebant,
(c) Ab sibi quam charo; sed perquam perfido amico
Proditus, atque suis venimundatus hostibus ecce est. 10
Perfidioso illi lugubria dicitur verba,
(d) Figiteque, obruite horrisonis illum undique diris.
(e) Excelsum, exscrerande, tuam sedem occupet alter.
(f) Abrumpas vitam laquo, infletumque cadaver
Rixa cruenta avidis jaceas canibufque, lupisque. 15
Tundatque, & rostro trahat ilia vultur obnunc.
Subsidas imo umbrarum, abruptoque profundo:
(g) A dextrisque tuis draco flet, levissimus ultor,

Arbi-

Obfupesite cæli super hoc, & porta ejus defolamini vehementer. Jer. 2. v. 12.
(a) In quem defiderant Angeli prospicere. 1. Petr. 1. v. 12.
(b) Appenderunt mercedem meam tringita argenteos. Zach. 11. v. 12.
(c) Homo pacis mee, in quo speravi, qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem. Pl. 40. v. 10.
(d) Dilexit malodictionem, & venit ei. Ps. 108. v. 18.
(e) Episcopatum ejus accipiat alter. Ps. 108. v. 8.
(f) Suspensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia vistera ejus. Act. 1. v. 18.
(g) Et diabolus flet a dextris ejus. Ps. 102. v. 6.

HEROICA:

217

Arbiter ille draco tenebrarum, & legifer Orci.
Quandoquidem tam excreanda benefacti rependis 20
(a) Perfidia, insoltemque inimicis osculo amicum
Prodere sustinueristi, aulus canibus dare sanctum.
(b) Irrumpunt illi armati. Quibus obvius ulro
Procedens Jesus, ut fœl ostenderet ire
Sponte sua ad mortem, non vi: Quem queritis adsum, 25
Ecce ego sum. Vix, ut dixit, simul arma, virosque
(c) Præcipites retroverbum affixitque, ruitque,
Efuditque solo, cui posset fulmine, verbo.
Procurabure omnes resupini, Mortua credas
Corpora. Sic illi examini, immotique jacebant, 30
Præterea! necui damnum intentare suorum
(d) Auderet quisquam, verbo, imperioque cogit.
Quin Malcho, ante omnes tentanti immittere vincia;
(e) Quam gladio, & grandi Petrus dejecterat istu
Aurem; restituit, populataque tempora tactu 35
(f) Integrat, & reddit quem ferrum excuslit honorem?
Debuerant agnoscere Deum, & portenta fateri;
(g) Ast erat illa hora illorum, umbearumque potestas.
(h) Ergo iterum cæci irrumpunt, manicisque ligatum,
Et, sceleratorum de more, ad terga revinctum. 40
Ori intentantes gladios, funalia, tædas,
Funibus, & pugnis etiam, multaque trahentes

VI

(a) Odium pro dilectione mea. Ibid. v. 5.
(b) Circumdederunt me canes multi. Pl. 21. v. 17.
(c) Ut ergo dixit eis: ego sum, abiuerunt retroverbum, & ceciderunt in terram. Ioa. 18. v. 6.
(d) Si ergo me queritis, finite hos abire. Ibid. v. 8.
(e) Simeon ergo Petrus habens gladium eduxit eum, & percutit Pontificis servum: & absedit auriculam ejus dexteram Ibid. v. 10.
(f) Et cum tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. Luc. 22. v. 51.
(g) Hac est hora veltra, & potestas tenebrarum. Ibid. v. 63.
(h) Cohors ergo, & tribunus, & ministri Iudæorum comprehen-
derunt Jesum, & ligaverunt eum. Ioa. 18. v. 12.

- Vi captum Jesum, quem paucis ante diebus;
Tanto illo, & tam magnifico exceperit triumpho;
Quantum ignominia, quantum nox illa doloris 45
Attulit! Horresco referens. Maſtigia vilis,
(a)Heu! alapa impetere, & divinum cedere vultum,
Sacrilegaque manu aulis, tartareoque furore est.
Expatit cælum, geminitque exerrita tellus.
(b) Concilium horrendum cogunt, præſelque Caiphas, 50
Quo non aut rabie, sceleri aut immanior alter:
Fare age, per vivens te obteſtor; perque supremum
(c)Numen: Num tandem Christus, numquid Deus es tu?
(d)Omniaſi sum, quem dixi, ſubiecit Iesuſ.
Adjicuitque: olim ſele, cernentibus ipſis, 55
Nubi inſidentem venturum, ut judicet Orbem.
Tum vero ille ſexen furiaſe mente ſacerdos
[e]Dirupimus veftes, tamquam exſecrable quidquam
Audifet: Quid opus nobis jam teſtibus? Ecce
Audifit viſmet verba exſecranda. Quid ergo 60
Nunc vos, aut que nunc animo ſententia ſurgit?
[f]Et reuſiſt mortis (tamquam effent ore loquuti
Uno omnes) ſclerato omnes ſimul ore frementib.
Audi-

- (a) Unus affiſſens miniftrorum dedit alapam Iefu. Ies. 18. v. 22.
Dabit parciuntē ſe maxillam, ſaturabitur opprobriis.
Thren. 3. v. 30.
(b) Principes autem ſacerdotum, & omne concilium quererant
falsum teſtimonium contra Iefum. Matth. 26. v. 59. Conci-
lium malignantium obſedit me. Ps. 21. v. 27.
(c) Adjuro te per Deum virum, ut dicas nobis, ſi tu es Chi-
rus Filius Dei. Matth. 26. v. 63.
(d) Tu diſiſti, verumtamen diſo uabis: amodo videbitis filium
hominiſ ſedentem a dextris virtutis Dei, & venientem in
nubibus eali. Ibid. v. 64.
(e) Scidit uiftima ſua diſens: Blaſphemavit: quid abuſ
egemus teſtibus: quid vobis videtur?
(f) At illi respondentē dixerunt: Reuſiſt mortis. Ib. v. 65. & 66.

- [a]Ausique expuere in faciem, iſanoque tumultu
Irrueri, & colaphis pulsare: & tundere pugnis, 65
Iraſque explore, invidiamque, inſtarque Leonum
Circumſrendere, & certatim illudere capto.
Nequid inexpertum furor, impietaque relinquant;
(b)Obnubunt oculos veſo, multoque cachinno:
Eja age, quandoquidem Deus es tu, vaticinare, 70
Nomine compella, qui te hoc nunc verberat iſtu.
Interea Petrus (neque pars hæc pauea doloris)
Quamlibet admonitus nuper; tamen ille pavore
Abreptus, penitulque excuſſus mente, Magistrum
(Pro quo, nil dubitans medium ſe opponere morti; 75
Inſeffis ultro impavidus ſe objecerat armis)
(c)Deſtituit ter, terque illum ſe noſſe negavit.
Deſeruerat omnes. Circum hostes undique. Nemo
Qui miſereretur, ſolaretur reliquias.
Poſt ubi lux horrefeſens, invitaque fulſit; 80
[d]Concilium rurſum ſcleratum habuere, & inique
Dammatum, viñctumque retro adduxere Pilato,
Qui tum Romanus Praetor, Praefevre regebat
Iudeam, ſatis ille ſagax, & callidus. Illi
Vefſibulum ante ipsum, cum ſtulta, cumque proaci 85
Ple-

- [a] Tunc expuerunt in faciem ejus, & colaphis cum cediderunt.
v. 27. Aperuerunt ſuper me os ſuum ſicut leo rapiens, &
rugiens. Pl. 21. v. 14.
(b) Et veloverunt eum, & percuiebant faciem ejus: & inter-
rogabant eum dicentes: Prophetia quis eſt, qui te percuſſit.
Luc. 22. v. 64. Et lumen oculorum meorum, & ipsum non
eſt mecum. Pl. 37. v. 11.
(c) Neſcio hominem iſtum, quem dicitis. Marc. 14. v. 71. In
circuio eis hostes ejus. Thren. 1. v. 17. Suftrini qui ſimul
conſtrībare, & non ſuit: & qui conſolaretur, & non in-
veni. Pl. 68. v. 21.
(d) Et conſefſim mane concilium facientes ſummi ſacerdotes cum
ſenioribus, & ſcribis, & univerſo concilio vincientes Iefum
duixerunt, & tradiderunt Pilato. Marc. 15. v. 1.

Peble sacerdotes mixti, amentesque furore;
 (a) Seditionis in Augustos, clamore protervo,
 Insimulat Jesum. Hæc odioſa calumnia vifa
 Opportuna magis rem præcipitare, & acerbam;
 Quamque exoptabant inſonti arceſtere mortem. 90
 Nec vero ſua ſpes illos, odiuſe fecellit.
 Atque equidem rabiem, accuſatorumque tumultum,
 Atque ex adverſo tam mitem, tamque feruenum
 Vultum accuſati (quisquis tandem morit ille)
 Aspiciens; facile invidia fieri omnia Præſes 95
 Agnovit. Sed adhuc Iefum ſcritur, & urget:
 (b) Rexne tu es? Aut quorūm hac in te accuſatio regni?
 (c) Et didicit: Regem eſſe quidem, nec regna caduca
 Curare hæc, nec veniſſe hæc evertere regna.
 Veniſſe, ut fuerat quæ cæxa, & perva nulli 100
 Hædenuſ; extaret jam publica ſemita veri.
 Exiit, inſontemque hominem, pro munere Judgeſ.
 (d) Teſtatus; conabatur lenire furentes
 Incassum. Rabidi magis illi attollere vocem:
 (e) Seditionum illum appellare, vocare rebellem, 105
 Turbarumque facem, & caput, oſoremque quietis,
 Et pacis. Primos autum præbere tumultus
 In Galilea: inde egressum turbasse per omnem

Jas

- (a) Cuperunt autem accuſare illum dicentes: Hunc invenimus ſubvertentem gentem noſtrā, & prohibentem tributa dari Caſari, & dicentem, ſe Chriſtum Regem eſſe. Luc. 23. v. 2.
 Accuerunt longuas ſicut ſerpentis: venenum aſpidum ſub latib⁹ eorum. Pl. 139. v. 5. Inſurrexerunt in me teſtes iniqui. Pl. 26. v. 12.
 (b) Pilatus uitem interrogavit eum dicens: Tu es Rex Judeorum? At ille reſpondebat ait: Tu dicas. Luc. 23. v. 9.
 (c) Regnum meum non eſt de hoc mundo. Joa. 18. v. 36.
 (d) Aut autem Pilatus ad principes ſacerdotum, & turbas: Nihil inuenio cauſa in hoc homine. Luc. 23. v. 4.
 (e) At illi invaleſecabant dicentes: commouet populum docens per universam Judæam, incipiens a Galilea uſque huc. Ibid. v. 5.

Judæam. Praetor cauſam quacumque licet
 Ab fe amoliri, ſequi hinc subducere tentans; 110
 Ut Galileum eſſe audiuit, transmiſit Iefum
 Herodi Regi, qui forte adveneraſt urbem
 Nuper, ſacrorum ſtadio, extinſtique paterni
 Imperii partem, Galilee ſceptra tenebat.
 Audierat Chriſti Herodes miracula, latuſque, 115
 Et ſperans, portenta aliquot, ſe iudice coram
 Facturum; multis Iefum fermonibus ultro
 (f) Aggrediviſ, praetor propter, quam multa rogabat.
 At Iefus nihil audire, & perſtaſe periude
 Immotus tanquam ſurdus: nullum hifcere verbum. 120
 Mutus erat. Vocem illius Rex illi peremptam,
 Sanguine & lance invectam inter ferula, nuper
 Proliſtibulo infando obtulerat furialia dona.
 Sprecum ſe Herodes ratus; eti excanduit; iram
 Difſimulans, tanquam male ſanum, menteque captum 125
 (b) Ludicra indutum veſte ad praetoria mihiſ.
 Et Praetor tunc: ecce, inquit, nil morte repertum
 (c) Dignum eſt: & neque ego, neque Rex invenimus ullum
 In milero hoc crimen. Quorūm furor, iraque tanta?
 Nuntius interea dederat quæ Præſidis uxor 130
 (d) Hæc mandata ferens aderat: ne perdere Juſtum
 Illum, neu tali ſeclerari funere mallet,
 Nil meruiſſe: indigna pati: portenta minari:

Multæ

- (a) At ipſe nihil illi reſpondebat. Ibid. v. 8. & 9. Ego autem tanquam ſurdus non audiebam, & ſicut mutus non aperiens os ſuum. Pl. 37. v. 14.
 (b) Sprevit autem illum Herodes cum exercitu ſuo: & illufit indutum veſte alba, & remiſiſt ad Pilatum. Luc. v. 11.
 (c) Nullam cauſam invenio in homini iſto.... Sed neque Herodes: nam remiſi vos ad illum & ecce nihil dignum morte aſtum ei ei. Ibid. v. 13. & 14.
 (d) Miſit ad eum uxor eius dicens: Nihil tibi; & Juſto illi: multa enim paſſa ſum hodie per viſum proprieum. Matth. 27. v. 19.

Multa objecta oculis sibi mira, atque horrida visa.
 Moris erat, cum nempe aderant illa annua sacra 135
 (Hebrew Hebrew dicebant nomine *Pascha*)
 (a) Quem populus veller vinclis educere vincitum,
 Quemque ipsi optassent soteni subducere morti.
 Nunc tamen hanc Praes veniam, arbitriumque coercens:
 (b) Ecquem invultis, Iesum ne hunc, anne Barabbam 140
 Dimitti vobis? Fieri neque posse putabat,
 Ut non malerent Iesum. Tam odiosus, & atrox
 Alter erat. Sed lymphati, stolidique protervi,
 (c) Et stygia accessi rabie, optavere Barabbam.
 At tu pro scelere hoc tanto gens perfida, poenas 145
 [d] Quas tibi tu horrendas, serisque nepotibus, amens
 Optasti, exsolvas. Videas tua mœnia circum
 Millia centena, & centena cadavera truncis
 Transversi affixa, atroce fluenta tabo,
 Donec deficiant jam silva, & ligna, locusque. 150
 Dira fames rabidos in mutua corpora dentes
 Vertere compellat: pueros, partusque recentes
 (e) Moribus absumptos rursum in sua viscera condant
 Matres. Ipsi hosti moveas lacrimas, gemitusque.
 Corruat in cineres tristis, æternaque ruina 155
 [f] Templum: nec tua in urbe super lapidem lapis existet.
 Tu tamen, in poenas, totum errabunda per orbem
 [g] Durabis, cunctis iusta execratio, & horror Gen-

- (a) Per diem autem solemnem consueverat Praes populo dimis-
tere unum vincitum quem voluissem. Matt. 27. v. 15.
- (b) Congregatis ergo illis dixit Pilatus: Quem vultis dimittam
vobis, Barabbam, aut Iesum, qui dicitur Christus? Ibid. v. 17.
- (c) Clamaverunt ergo rursum omnes dicentes: Non hunc; sed
Barabbam. Ioa. 18. v. ult.
- (d) Sanguinis ejus super nos, & super filios nostros. Matt. 27. v. 25.
- (e) Ita ut comedatis carnes filiorum vestrorum. Lev. 26. v. 29.
- (f) Non relinquerit hic lapis super lapidem. Matt. 24. v. 2.
- (g) Dabo eos in vexationem universam regni terre, in maledi-
ctionem, & in stuporem, & in sibulum, & in opprobrium
cunctis gentibus, ad quas ejeci eos. Jet. 29. v. 18.

Gentibus, & cunctis odium opprobriumque futura.
 Prætor tum vitam saltem se posse tueri 160
 Sperans insonti, tentansque an sanguine posset
 Feralem, immanemque sitim extinxisse cruxis;
 (a) Verberibus cædi Iesum jubet. Horreo totus,
 Verbaque, mensque etiam fugient, ac delituant me.
 Heu! atrox nimium, nimiumque infame luisti 165
 Supplicium! plenum tormento, ignominiaque!
 Nec triste hoc magis, aut ignominiosius ullum!
 Addunt verberibus ludibria barbara: tritam
 Jam chlamydem, fuerat quandam que purpura Regum,
 [b] Ridentes circumvolvunt, capitique coronam 170
 Sanguinolentis intertextam lentibus aptant:
 Ridiculum dextræ sceptrum est fluvialis arundo.
 Deinde genti posito: Salve rex, sputaque in ora
 Torquent, ingeminantque alapas, & arundine fentes
 Altius infigunt capiti, immanesque cachinnos 175
 [c] Rumpunt, Nemo hominum, nemo unquam talia passus
 Credidit aspectu hoc Prætor, quascumque ferinas,
 Quamlibet indomitas tandem mitescere posse,
 Et deflagrare, & pietate obtundier iras.
 [d] Ergo iterum coram eductum, flagrisque cruentum, 180
 Et spinis, digito ostendens: en inquit Iesum,
 Ecce Homo. Tolle illi clamabant, figeque ligno,
 Voci-

-
- (a) Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum, & f. agellavit. Ioa. 19. v. 1.
 - (b) Et exuentis eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei
 Et placentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus,
 & arundinem in dextera ejus. Et genuflexo ante eum, illu-
 debant ei dicentes: Ave Rex Iudeorum. Et expuentes in eum
 accepserunt arundinem, & persecuerunt caput ejus. Matt. 27.
 a v. 28. ad 30. Et dabant ei clapes. Ioa. 19. v. 3.
 - (c) Attende, & videte si est dolor, sicut dolor meus.
 Thren. 1. v. 11.
 - (d) Exiit ergo Iesus portans coronam spinarum, & purpureum
 vestimentum: Et dicit eis: Ecce homo. Ioa. 19.

- [a] Vociferabanturque audacius. Insuper audent
Prætori quoque terrorem intentare, minalque:
[b] Hunc nisi supplicio dedis, nisi morte coerces; 185
Tu quoque Romani Imperii te, & Caesaris hostem
Præfers: nam contra hic audet turbare, sibique
Arrogat imperium, sceptrumque invadere tentat.
(c) Improbo, & incassum tergens, quas sanguine tintixi, 190
Fœdavitque manus, infontem & rufus Jesum
(d) Testatus; morti tamen amandavit iniqu
Impius Auctorem vita, Auctoremque salutis.
Festinatur ubique, oculisque ostenditur ingens
Pondere crux valta, & rabide properata: siveque 195
(e) Vestibus induito, necui non cognitus eset,
Semianimique, ac dilaniato, artusque trementi
(f) Impenitum humeris transversum, infameque ligum,
Cui configendus, cui suspendendus erat mox.
Flagitiorum, sua qui commissa lubent 200
Supplicio, excussis cranis, atque ossibus, alte
Horridus, ad Solem occiduum, egradientibus urbem
Mons erat: inde illi nomen Calvarius. Illac
Abducendus erat Jesus. Dat martia signum
Buccina: porticibus, testis, plenisque fenestris 205
(g) Impendent avidi spectandi: compita, calles

Com.

- (a) Et clamabant dientes: Crucifige, crucifige eum. v. 6. Et
invalescant voces coram. Luc. 23. v. 23.
(b) Si hunc diuinitus non es amicus Caesaris: omnis enim qui se
regem facit contradicit Caesar. Joa. 19. v. 12.
(c) Accepit aqua levit manus coram populo dicens: Innocens
ego sum a sanguine iusti huic. Matth. 27. v. 24.
(d) Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur. Joa. 19. v. 16.
(e) Et induerunt eum vestimentis suis. Mar. 15. v. 20.
(f) Et bajulans sibi crux exivit in eum qui dicitur Calvarie
locum, hebreice autem Golgotha. Joa. 19. v. 17.
(g) Ipsi vero consideraverunt, & insperaverunt me. Ps. 21. v. 18.

- Compleuntur: tremunt, concursuque omnia fervent.
(a) Dant manibus plausum ingentem, illuduntque superbi
Visto viatores, insultantque auribus hostes.
Vix aliquot gemituque piz, lacrimisque, sequuntur, 210
[b] Et lamentantur perculsa pestore Mites.
Hinc, atque hinc densæ incedunt, favæque cohortes,
Nudos pre manibus gladios, hastasque gerentes,
Aspectumque trucem. Capitum cava tegmina, crista
Sole inceduntur, flammisque minacibus ardent, 215
Terrificantque oculos. Raptatus funibus, iter
Lictores, interque hostes, interque latrones,
Ad veprefque pedes passim, atque ad faxa cruentans
It Jesus, nos ut moriens vita affrat, utque
(c) Affigat ligno decretum mortis acerba.

DOMINUS MORTIS.

Habeo claves mortis. Apoc. 1. v. 18.

CARMEN XXXV.

Nil magis indomitum, nihil imperiosius unquam
Morte est. Regnandi mire ambitiosa, feroxque,
Arbitrium cerebrolum, exier, cæcumque superba
In nos imperium exercet. Sic, ut lubet illi,
Quando & cunque lubet, quia fas obsistere contra 5
Ulli sit, nulloque status discrimine, nullo
Ætatis, quot sunt homines (Regelque perinde
Ac plebem abi etiam, & vulgus, puerosque, fenesque
Confundens passim temeraria) calcat iisdem

P

Ad

-
- (a) Planterunt super te manibus. Thren. 2. v. 15.
(b) Plangebant, & lamentabantur eum. Luc. 23. v. 27.
(c) Delens quod adversum nos erat chirografum decreti, quod
erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio effigens illud
cruci. Ad Colos. 2. v. 14.

Ad libitum cunctos pedibus, subigitque domatque. 10
 Fatiferamque atrox falcem rotat undique, & arcum
 Horrisorum, prout instigat, suadetque libido.
 (a) Nec retinere aliquanto ictum, falcemque morari
 Tantisper, cuiquam mortali est facta potestas.
 Sponte sua, suo & arbitrio duntaxat Jesus 15
 Mortuus est. Moriendi unus tempulque, modumque
 Optavit. Sicut venidi in luminis auras,
 Et Matrem, & tempus nascendi elegat unus.
 Non illi, ut nobis, Animam Mors eripit. Ulro
 (b) Pro nobis. Animam dare vult, & ponere vitam. 20
 (c) Ut vitam daret, utque etiam horroremque metumque
 Eriperet moriendi, conculeare ferocem
 Vult, atque amplexu omnipotente elidere Mortem.
 Ut Mortis Dominus moritur. Non deficit illum,
 Non fracta est vox, aut animus. De more serenus 25
 Fronto, oculis, gestu, imperturbatus, eodem
 Quo pacare undas, tempestatesque solebat,
 (d) Vultu est. Et: Pater, exclamat, dimite: quid isti
 Committant, haud agnoscunt, Patientia tanta,
 Tantaque pax animi morienti est. Pro hostibus usque 30
 Ad mortem immani, rabidaque furentibus ira,
 Invidiaque, Deum supplex, Patremque precarur.
 De geminis Crucis, ac pœnae consortibus, unum
 (e) Adsciscit cælo comitem, exauditque precantem.

Act

- (a) Non est in hominis potestate prohibere spiritu, nec habet potestatem in die mortis. Ecol. 8. v. 8.
- (b) Ego pono animam meam... Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a me ipso, & potestatem habeo ponendi eam, & potestatem habeo iterum sumendi eam. Iona. 10. v. 17. & 18.
- (c) Ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium, id est diabolum, & liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant serviti. Ad Hebr. 2. v. 14. & 15.
- (d) Pater dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Lact. 23. v. 34.
- [e] Hodie mecum eris in Paradiso. Ibid. v. 43.

- Ait alium maledicentem nihil increpat: audit 35
 Leniter opprobria, & convicia vano vomentem.
 Dein prope se stantem transfixam pectora Matrem
 Alpiciens gladio; ne Matris nomine vulnus
 Asperet, immensumque, infinitumque dolorem
 Augeat: appellans communis nomine, caro 40
 (a) Prae reliquis coram adstanti commendat Alumnum.
 Inque vicem Matri dilectum credit Alumnum.
 Utque palam faciat, quicquid crudelis, & acerbum:
 In morte est, exhaustissime, & subiisse libenter;
 (b) Conqueritur sibi de cælo solatio nulla
 Esse: Deumque vocat, neque tum cognomine Patrem
 Appellat. Tanquam abjectus, curisque paternæ
 Expers, & tanquam prorsus foret ille relitus.
 (c) Dein rufus lamentatur, dicitque fitire
 Se. Sitis ultra etiam mortem violenta palatum 50
 Visceraque urebat. Neque jam, si non Deus esset,
 Ac sitis, ut Mortis Dominus; prorumpere vocem
 Posset. Profuso toto, exhaustoque cruento;
 Hæcerent fiscis verba immorientia labris.
 Nec sedare fitim querit, solatiave illa
 Ambit. De seis quæ sunt cuncta edita Vatum
 (d) Oracula impleri vult. Scriptum: felix, & aceto
 Potandum. Simil utrumque ut gustaverat ore:
 (e) Omnia jam completa, alte pronuntiat. Inde
 Altius attollens vocem, clamoreque magno 60
 Compellans iterum Patrem tranquillus, & ipsi
 Con-

P 2

- (a) Mulier ecce filius tuus. Ecce Mater tua. Ioa. 19. v. 26. & 27.
- [b] Deus meus, Deus meus ut quid dereliquisti me? Matth. 27. v. 46. Ps. v. 2. Vide Bened. XIV. de Fer. sexta in Paschæve n. 103.
- (c) Sicut. Ioa. 19. v. 28.
- (d) Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potaverunt me aceto. Ps. 68. v. 22.
- [e] Consummatum est. Ioa. 19. v. 30.

- (a) Concedens quam vult Animam demittere morti;
Divinum inclinans fessum caput, expiravit.
Expiravit enim, nostramque hanc vivere vitam
Desit ipse Auctor vita, cui scilicet uni est 65
In vitam, in mortemque etiam supremam potestas.
(b) Centu*io* admirans clamorem, voceque tanta
Exhalasse animam: longe hoc excedere morem
Humanum agnoscit, Dominumque, Deumque fatetur.
Tantum illum clamor docuit morientis Iesu! 70
Dividere sibi dein vestimenta. Sed illa
Quam puer tunicae Iesu properaverat olim
Ipsa suis Mater manus, forte obtigit uni.
(c) Nam sancta hanc etiam eccein Oracula fortis.
Distantis cruce moris erat contundere crura 75
Fuste aliquo, aut clava, aut ferro: fregere & utriusque
Latroni. Solus Iesus restabat. At ille
(d) Hoc vetuit. Sibi comminu*si* bique ossa refringi
Noluit. Hoc Agno fieri Lex ipsa verbat:
Et fuit ille hujus Divini umbra, & typus Agni. 80
Vel minimi hac, & cuncta suam spectantia mortem
Pro libitu regit, atque ut vult moderatur Iesus.
Morte ipsa ostendens Mortis Dominum esse, Deumque.
(e) En Primogenitus cur Iesus dictus eorum,
Qui morti concesserunt. Sic dicitur ille, 85
Sponte sua amplecti quia vult, gustareque mortem:
Et quia Mors illi claves, sceptrumque reliquit.

- (a) Et clamans voce magna Iesus ait: Pater in manus tuas comiendo Spiritum meum. Et haec dicens expiravit. Luc. 23. v. 46.
(b) Videntes autem centurio... quia sic clamans expirasset, ait: Vere hic homo filius Dei erat. Mat. 27. v. 39.
(c) Diviserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam misserunt forcem. Ps. 21. v. 19.
(d) Us*us* Scriptura implerecur: Os non comminatis ex eo. Joan. 19. v. 36. Exod. 12. v. 46.
(e) Primogenitus ex mortuis ad Celos. 1. v. 18. Primogenitus mortuorum. Apoc. 1. v. 5.

EXCESSUS.

Dicebant excessum ejus, quem completerus erat in Jerusalem.
Luc. 9. versic. 31.

CARMEN XXXVI.

H Eu! Quianam tanta gemuit convulsa ruina!
Undique totius tremefacti machina Mundi!
Quid tam atrata dies! Quid tam lugubribus umbris
Extinctus medio Sol supra in culmine celi est!
Luna procul nunc est: nec totum extingue Solem 5
Luna potest, nec tam ambitionis offusca noctem,
Quæ calum, totumque involvat, & obruat Orbem.
(a) Templi vela, hominum nullis cogentibus, ipsa
Sponte indignantur, summoque a vertice ad ima
Stridorem, irasque ingeminant, & rupta dehincunt! 10
Saxa etiam rumpuntur! Hiant revoluta sepulchra!
Apparet simulachra modis surgentia miris!
Sucxitur fundo imo tellus! Omnia lugent
Immensum, interitumque Orbi, exitiumque minantur!
Scilicet indigna, & crudeli morte peremptus 15
Exspirabit Homo Deus. Et sensit, gemuitque,
Auctoremque suum morientem exhorruit Orbis.
Hi cine, quem spinis horrentem tempora circum,
De clavis, de vulneribusque, & de trabe cerno
(b) Pendentem, mediumque duos hinc inde latrones, 20
Hiccine Homo Deus est? Et quis committere tantum
Ausus

P 3

- Oscuratus est Sol. Luc. 23. v. 45. Et facta hora sexta tenebra
facta sunt per totam terram. Marc. 15. v. 33.
(a) Et ecce vultum templi scissum est in duas partes, & summo
usque deorsum, & terra mota est, & petra scissa sunt. Et
monumenta aperta sunt. Math. 27. v. 51. & 52.
(b) Crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc, & hinc; me-
dium antem Jesum. Ioh. 19. 7. 18.

Ausus, vel potuit?
 Quam lacerum ha! quam triste, cruentatumque cadaver!
 Alspice diffusum totum exhaustumque cruentum!
 (a) Alpices vibices, plagaisque & verbera; sputaque, 25
 Atque alapas in vultu ipso: & quæ vincula, funes
 Passim imprefferrunt vestigia multa cruenta!
 (b) Alspice diftinta, exturbataque ab offibus ossa!
 Obligatos morte oculos, & languine multo
 Concretos! Etiam concretos sanguine erines: 30
 Imbutaque, & rorantes quoque sanguine spinas!
 (c) Et manum utramque, & utrumq. pedem grandi, atq. trabali
 Clavo confixos ad palum, & vulnere ruptos!
 Ruptum etiam pectus! Vulnus crudelius hoc est.
 Postremum ediderat gemitum, expiraverat; atra 35
 Mors erat in vultu, palam erant vestigia mortis.
 (d) Et tamen immanis tentavit lancea pectus,
 Ultima ferutatum est ferrum penetraria cordis;
 Siqua lateret ibi vita pars ultra superstes.
 Ferrum crudele, & multo crudelius ipso 40
 Clavorum ferro! Nihil o crudelius unquam!
 Quis tibi nunc Mater Virgo afflittiſſima sensus,
 Cum prope flans immotus, Deum, Gnatumque videres
 Inter tormenta, atque inter ludibrija, clavis
 Infami affixum palo, & jam morte natantes 45
 Defigentem oculos in te, & suspiria dantem
 Postrema, & tandem claudentem lumina morte?
 Ultra etiam mortem transfusum cuspidie pectus.
 (e) Stabat. Perque genas mutæ lacrimæ, atque silentes
 Ibant

- (a) A planta pedis usque ad verticem capillis non est in eo ja-
 nitas. Isa. i. v. 6.
 (b) Dispersa sunt omnia ossa mea. Ps. 21. v. 15. Dinumerave-
 runt omnia ossa mea. Ibid. v. 18.
 (c) Fodérunt manus meas, & pedes meos. Ibid.
 (d) Unus militum lancea lotus ejus aperuit. Joan. 19. v. 34.
 (e) Stabant autem juxta crucem Iesu Mater ejus. Ibid. v. 25.

Ibant. Nec planctu, nec femino ululatu
 Obscurpit. Infandum, dirum, immensumque dolorem 50
 Pectore conclusum, lananteis viscera; totum
 Suffinit, Materque, eademque tenerima Virgo
 Stabat, cum totus rueret, pessum iret & orbis.
 Mira, ingens, & digna Dei constanta Matre!
 O bene, quod video geminos & sanguine claros, 55
 Et pietate Viros accinctos tollere corpus
 De cruce! Jam scalas ambo subiere, crucemque.
 Eviuit spinas primum, sanguine coronam:
 Stillat adhuc multus renovato & vulnera fanguis.
 Percrepat, & gemitu, & repetitis ieiibus instat 60
 Malleus, & crebra forceps vi annixa laborat
 Eruea intortos retrorsum a cuspide clavos:
 Hos jam tandem exemere, amplexique cadaver
 Divinum stringunt, inextissimique oculuſ figunt.
 Fortunati ambo nimium! Qui suffinet orbem
 Suffitent. Ipsorum humeris, colloque recumbit.
 Heu! major, Virgo, major te pena manebat!
 Illa quidem Gnatii lacerum, & miserabile corpus
 Virgineo exceptit gremio, complexaque, & hærens,
 Materno vultum vultu, atque os ore premebat. 70
 Pallida, & attonita ubertim, & sine murmure fusis
 Vulnera tergebat lacrimis, lacrimisque lavabat.
 Agnoscfisse hos, Virgo, oculos, hac ora, manusque?
 Filius hiene tuus, fobolesque æterna Parentis,
 Divini, & cum Patre Deo Omnipotens Deus ipse: 75
 (a) Heu! quam dissimilis, quantum mutatus ab illo,
 Cujus in aspectu noſſequ, dieſque trahebas!
 Cujus ad imperium Manes, & paruit ipsa
 Improba Mors: furda actutum patere sepulchra,
 Redditaque amissa vigere cadavera vitæ? 80
 P. 4 Hoc

[a] Non est species ei, neque decor, & vidimus eum, & non
 erat aspectus, & desideravimus eum. Isa. 53. v. 2.

Hoc amor, hoc [mirum] potuit, mortemque Deumque
Misit. En utrumque tibi! Ecce Deus! Ecce cadaver!
[a] Mortuus est nostra infanda ut commissa paret.
Mortuus, ut nostra ablueret peccata cruce;
Ne nos, qui meriti, nos qui peccavimus ipsi 85
Morte immortali, aeterno lucemus & igne.
Flere liber. Pro me extinto, extinctoque latronum
Suppicio; lacrimis saltē exsequalia solvam.
Ergone tu ferro ad palum? Et quis ego, ut morerere
Tu pro me sic?....
[b] Audebo, & dicam: Mente excessisse videris,
Cum nos, cum me adeo ingratum tam perdite amasti,
Prodigus, ut velles divinam effundere vitam,
Et tam ignominiosa, & acerba occumbere morte. 95
Hic erat excessus Solymis complendus amoris,
Quem Moses, quemque Elias in vertice tecum
Mortis, mussabant, mirabanturque viceissim.
Excessit Deus: excessum complevit: amavit
Ad mortem, atque ultra. Spirant hæc vulnera amorem:
Hæret, & attoritum Carmen filet, ac filet orbis: 100
[c] Vos lacrymæ, & gemitus succedite....

SOPOR EXCUSSUS.

Ego dormivi, & soporatus sum, & exsurrexi. Ps. 3. v. 5.

CARMEN XXXVII.

ITe procul gemitus, procul hinc absistite luctus:
Nam sopor ille fuit; non mors. Dormivit, & alte
Sponte soporatus; mox jam surrexit Iesus.

Magda-

- [a] Mortuus est pro peccatis nostris. 1. ad Cor. 15. v. 4.
(b) Judæis quidem scandalum, Gentibus autem scilicet. 1. ad
Cor. 1. v. 23.
(c) Plangent eum planctu quasi super unigenitum. Zech. 12. v. 10.

Magdala, quid tumulo tu inconsolabilis hæres,
Lugendo, & vix non moreris consumpta dolore? 5
Quidque unguenta paras, interque cadavera demens
(a) Quæris viventem? Nulla hic jam funera. Nullum
Stringere quod possis flendo inter brachia corpus,
Atque aloe, & mixta lacrimis perfundere myrra:
Spargere cui violas possis, & lilia circum, 10
Et moarentem hyacinthum, immortalesque amaranthos.
Huc ades o! Vacuum sine corpore cerne sepulchrum.
Crede oculis tu te ipsa tuis. Quem perdita luges
Tantum, quem tantum suspiras, Magdala, vivit.
Vivit, & ille tuus non est hic Magdala, Iesus. 15
Rupit, si nescis, perrupit vincula mortis,
Ceu posset facilem, placidumque abrumpere somnum.
Nil vigilum excubia, miles nihil oblitus illi,
Nec lapidem immanem superimposuisse sepulchro,
Quem nulli vèctes, posset vis nulla movere. 20
Et poterat solo nutu ille revolvere faxum;
Noluit: intacto juvat illum exire sepulchro,
Integra ut exxit quandam de Virginis alvo.
Olim erat officiis Morti sopor; illa sopori
Fatu se extollens afflens se esse negabat. 25
Quippe recensebat cœbros sine fine triumphos:
Tot populos, urbesque, & regna sepulta ruinis,
Tot, tantos, tamque excelsos, Regesque, Ducesque;
Qui fuerant quondam populorum terror, & Orbis;
Nunc cinis exigui sunt, exiguaeque favilla: 30
Hic Jacet, hoc illis supereft de Regibus unum.
Non ita Rex Regum. Morti concessit, obivit
Ille, sed illius super hæc sunt scripta sepulchro:
[b] Surrexit jam, Non est hic, surrexit Iesus.

Nunc

- Maria autem stebat ad monumentum foris plorans. Jo. 20. v. 11.
(a) Quid queritis viventem cum mortuis. Luc. 24. v. 5.
(b) Surrexit, non est hic. Marc. 16. v. 6.